

1-ТАҚЫРЫП

-МЫН/МІН/-СЫҢ/-СІҢ/-СЫЗ/-СІЗ

Мен – студентпін

Мен – жиырма екідемін

Менің сүйікті түсім – көк.

Мен – Қазақстандықпын

Менің атым – Әсел



Мен Алматыданмын.

Менің сүйікті спортым – футбол мен жүзу

Менің әкем – дәрігер, анам – журналист

Мен өнерге қызығамын.

Болымды

Мен	-мын/-мін (дауыстылар, үнділерден кейін) -бын/-бін (ұяңдардан кейін) -пын/-пін (қатаңдардан кейін)
Сен	-сың/-сің
Сіз	-сыз/-сіз
Ол	-/-

Болымсыз

Мен	+ емес	-мын/-мін -бын/-бін -пын/-пін
Сен	+ емес	-сың/-сің
Сіз	+ емес	-сыз/-сіз
ол	+ емес	-/-

Мысалдар:

- Мен дәрігер**мін**. Мен адамдарды емдей**мін**.
- Мен қыз**бын**. Сен жігіт**сің**
- Мен Салнатат**пын**. Сіз Айдар**сыз**.
- Мен он бестем**мін**. Сен жиырма тоғыздас**ың**.
- Сен үлкен**сің**. Ол кішкентай.
- Сіз мұғалім**сіз**. Ол оқушы.

- Мен Қанат емес**пін**. Мен Дидар**мын**.
- Сен студент емес**сің**. Сен оқушы**сың**.
- Мен алтыда емес**пін**. Мен жетідем**мін**.
- Сіз мұғалім емес**сіз**. Сіз директор**сыз**.
- Ол Астанада емес. Ол Алматыда.
- Сен үлкен емес**сің**. Сен кішкентай**сың**.

-мын/мін/-сың/-сің/-сыз/-сіз – зат есім (оқушы), сын есім (үлкен), сан есім(алты), етістікке (тұрамын) жалғанады.

емес – тек есім сөздерге жалғанады. Етістікке жалғанбайды.

Мен ойнайды емес – дұрыс емес

Мен ойна**май**мын – дұрыс

ЖАТТЫҒУЛАР

1-ТАҚЫРЫП

1.1 Бір жолға жуан, бір жолға жіңішке жалғауды жалғап бөліп жазыңыз.

жуан: мен бала+мын, сен аға+сың,.....

жіңішке: сіз әке+сіз, сен жігітсің,.....

- | | |
|----------------------|----------------------|
| 1. Мен мұғалім _____ | 5. Сіз әнші _____ |
| 2. Сен оқушы _____ | 6. Мен қыз _____ |
| 3. Сіз ана _____ | 7. Сен аружан _____ |
| 4. Сен спортшы _____ | 8. Сіз дәрігер _____ |

1.2 Сөздерге –мын/-мін/-бын/-бін/-пын/-пін/-сың/-сің/-сыз/-сіз жалғауларын дұрыс жалғаңыз.

- | | | |
|----------------------|--------------------|-----------------------|
| 1. Мен бала _____ | 6. Ол әнші _____ | 11. Мен әже _____ |
| 2. Сен әке _____ | 7. Сіз ата _____ | 12. Мен Айдос _____ |
| 3. Ол ұл _____ | 8. Мен қыз _____ | 13. Мен Ғазиз _____ |
| 4. Сіз дәрігер _____ | 9. Мен жігіт _____ | 14. Мен мұғалім _____ |
| 5. Сен спортшы _____ | 10. Мен ана _____ | 15. Сен аға _____ |

1.3 Болымсыз форманы дұрыс жасаңыз.

Мен ақылдымын емеспін – X

Мен ақылды емеспін – V

- | | |
|----------------------|-----------------------|
| 1. Сен оқушы _____ | 4. Ол бесте _____ |
| 2. Сіз дәрігер _____ | 5. Сен қалада _____ |
| 3. Мен студент _____ | 6. Сіз Алматыда _____ |

1.4 Әсел туралы жазылған суретке қарап (А) өзіңіз туралы дәл солай жазыңыз.



1. (аты) _____
2. (жасы) _____
3. (қаласы) _____
4. (мемлекеті) _____
5. (ата-анасы) _____
6. (неге қызығады?) _____

1.5 Дұрыс/Дұрыс емес деп жазыңыз.

- | | |
|-------------------------------|------------------------------|
| 1. Мен Айдарбын _____ | 6. Сен дәрігер емессің _____ |
| 2. Сен Астанадасың _____ | 7. Сіз мұғалімсіз емес _____ |
| 3. Ол Даниярмын _____ | 8. Ол спортшы емес _____ |
| 4. Сіз Алматыдасың _____ | 9. Сен үйдесің _____ |
| 5. Мен оқушымын емеспін _____ | 10. Мен даладамын _____ |